Тест спецификациясы

1. Тақырыбы: «Адам. Қоғам. Құқық» және **«Экономика мен қаржылық сауаттылықтың негіздері»** блогы бойынша педагог қызметкерлеріне арналған тест.
2. Құрастырылу мақсаты: Тест мектепке дейінгі, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білімнің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін педагог қызметкерлерді аттестаттау барысында Ұлттық біліктілік тестілеуді өткізу мақсатында құрастырылған.
3. Міндеттері: Педагогикалық қызметкерлердің біліктілік деңгейінің біліктілік талаптарға сәйкестігін анықтау.
4. Тест мазмұны: Тест үш блоктан тұрады.
Б1 бөлігі - бір дұрыс жауабы бар (1/5) 50 тапсырма,
Б2 бөлігі - бір немесе бірнеше дұрыс жауабы бар (б/б) 10 апсырма,
Б3 бөлігі - екі жағдаятқа (бір дұрыс жауабы бар) 10 тапсырма.
Тестке негізгі бөлімдердің материалдары енгізілді.

Тест тапсырмалары 3 күрделілік деңгейінен тұрады.
Бірінші деңгей (А) - 18 тапсырма.
Екінші деңгей (В) - 42 апсырма.
Үшінші деңгей (С) - 10 тапсырма.

№	Тақырып	№	Тақырыпша	Күрделілік деңгейі	Тапсырма формасы	Тапсырма саны
1	Әлемдегі адам	1	Адам проблемалары. Адам өмірінің ерекшеліктері. Адам жеке тұлға ретінде. Адам және мәдениет. Адам – мәдениет жасаушысы. Адам және адамдардың өзара әрекеттестігі. Жеке тұлға және ұжым.	А	1/5	3
2	Адам және дүние	1	Адам - оның дүниетанымы. Дүниетанымның тарихи үлгілері. Адамның дүниеге деген танымдық қатынасы. Ғылыми таным. Білім және білім беру. Адами қызметтегі бостандық, қажеттілік және жауапкершілік. Еркіндік және қажеттілік. Еркіндік және жауапкершілік.	В	1/5	3
3	Философия негіздері	1	Философия даналық мектебі ретінде. Философия антропологиясы. Өмірдің мәнін іздеудегі адам. Әлеуметтік философия. Гуманитарлық білімнің философиялық мәселелері	А	1/5	2
4	Қоғам	1	Қоғам түсінігі. Қоғамның экономикалық өмірі. Экономика және жеке меншік.Нарықтық экономика және ақша. Қоғамның әлеуметтік құрылымы.	В	б/б	1

5	Қоғамның саяси өмірі	1	Қазіргі қоғам. Қоғамдық өмірді ұйымдастыру. Қазіргі өркениеттің ерекшеліктері. Білім мен ғылымның қоғамдағы рөлі. Діннің қоғамдағы рөлі.	B	1/5	3
6	Қоғамдық қатынастар жүйесіндегі адам	1	Әлеуметтік қатынастар. Отбасы әлеуметтік топ ретінде. Қоғам және отбасы. Қоғамның рухани өмірі. Тұлғаның адамдық негіздері.	A	1/5	3
7	Адамның көпұлтты қоғамдағы өзара әрекеттестігі	1	Ұлттар мен ұлтаралық қатынастар. Этникалық қауымдастықтар. Этнос. Қазақстандағы ұлтаралық келісім және ұлттық бірлік.	B	б/б	1
8	Саяси жүйе	1	Мемлекет және оның қоғамдағы рөлі. Азаматтық қоғам. Азаматтың саяси өмірге қатысуы. Рухани мәдениет. Діни төзімділік.	B	1/5	3
9	Әлеуметтану негіздері	1	Әлеуметтанулық білім. Қоғам әлеуметтік жүйе ретінде. Әлеуметтік стратификация және ұтқырлық. Тұлға және қоғам. Қазіргі әлемдегі этникалық көптүрлілік. Қазіргі діни жағдай	B	1/5	2
10	Саясаттану негіздері	1	Саясаттанулық білім. Саясат және мәдениет. Саяси мәдениет. Жеке тұлға және саясат	B	1/5	3
11	Экономикалық теорияға кіріспе	1	Капитал нарығы және табиғат ресурстары. Кәсіпкерлік қызмет негіздері. Ұлттық экономика және оның динамикасы. Экономикалық өсім ерекшеліктері	C	б/б	1
12	Адамның өміріндегі құқық	1	Құқық және негізгі құқық негіздері түсінігі. Құқықтық қатынастар. Құқық бұзушылық және заңдық жауапкершілік. Конституция -Қазақстан Республикасының негізгі заңы. Мемлекеттік биліктің конституциялық органдары	B	1/5	3
13	Қазақстандық құқықтың базалық саласының негізгі түсініктері	1	Әкімшілік құқығының негізгі түсінігі. Еңбек құқығының негізгі түсініктері. Қылмыстық құқықтың негізгі түсініктері	B	1/5	2

14	Қоғамдық қатынасты құқықтық реттеу	1	Адам мен азаматтың құқығы және міндеттері. Адам құқықтары және оны қорғау. Жеке құқықтың негізгі салалары. Еңбек құқығының негіздері. Отбасылық құқық негіздері. Экологиялық құқық негіздері. Көпшілік құқықтың негізгі салалары. Қылмыстық құқықтың негіздері.	C	б/б	1
15	Заңға кіріспе	1	Қазақстан Республикасы – құқықтық мемлекет. Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік билік органдары. Құқық қорғау органдары. Азаматтардың құқықтық мәдениеті, құқықтық тәртіп және заңды жауапкершілік. Құқықтық тәртіп, құқықбұзушылық, заңды жауапкершілік	C	б/б	1
16	Экономика туралы негізгі түсініктер	1	«Экономика» түсінігі. Қажеттіліктер, ресурстар	B	1/5	2
		2	Экономикалық жүйелер. Экономикадағы басты мәселелер	A	1/5	2
		3	Ресурстардың шектеулігі және таңдау мәселесі. ӨМҚС компромистік таңдау.	B	б/б	1
17	Сұраныс және ұсыныс	1	Сұраныс, сұраныс заңы, сұраныс қисық сызығы. Сұраныс факторлары. Сұраныстың баға бойынша иілгіштігі.	B	1/5	2
		2	Ұсыныс, ұсыныс заңы, ұсыныс қисық сызығы. Ұсыныс факторлары. Ұсыныстың баға бойынша иілгіштігі.	B	1/5	3
18	Сұраныс пен ұсыныстың өзара әрекеттесуі	1	Нарықтық тепе-теңдік. Нарықтағы тепе-тең емес жағдайлар. Нарықтық тепе-теңдіктің өзгеруі.	B	б/б	1
19	Экономикадағы тұтынушы	1	Тұтынушының орынды мінез-құлқы. Бюджет. Тұтынушының табыстары мен шығындары	A	1/5	2
		2	Тұтынушылық несиелер, ипотека. Жинақтау, депозиттер, байлық. Сақтандыру. Жарнама. Тұтынушылар құқығын қорғау. "ҚР тұтынушылар құқығын қорғау туралы заң"	A	б/б	2
20	Өндіріс және өнімділік. Бәсекелестік.	1	Өндіріс. Өндіріс факторлары. Өндіріс факторларының өнімділігі.	C	1/5	2

	Өндірістің ұсталған шығындары	2	Бизнесті ұйымдастыру формалары	B	1/5	2
		3	Бәсекелестік. Бәсекелестіктің түрлері	B	1/5	3
21	Қазақстан Республикасы еңбек нарығы	1	Еңбек ресурстары. Жалақы. Жалақыға әсер ететін нарықтық емес факторлар	C	б/б	1
		2	Еңбек нарығындағы сұраныс пен ұсыныс. Жұмыссыздық. Жұмыссыздық деңгейі. Жұмыссыздық түрлері. ҚР еңбек туралы заңы	B	1/5	2
22	Ақша және қаржы институттары	1	Ақша. Ақшаның қасиеттері, функциялары. Қазақстан Республикасының банк жүйесі	B	б/б	1
23	Әлемдік шаруашылық	1	Халықаралық сауданың пайда болу себептері. Абсолюттік және салыстырмалы басымдылық. Еңбекті халықаралық бөлу. Ұлттық экономиканың бәсекеге қабілеттілігі. Қазақстан және әлемдік сауда ұйымы	C	1/5	2
24	Жағдаяттық тапсырмалар. Әртүрлі түрдегі (тест, таблица, график, статистикалық ақпараттар, суреттер және т.б) ұсынылған ақпарат негізіндегі жағдаяттар (оқиға, мәселе, шынайы өмірде болған оқиға)		Адам. Қоғам. Құқық. (1 жағдаятқа 5 тапсырма)	A,A,B,B, C	1/5	5
			Экономика және қаржылық сауаттылық негіздері (1 жағдаятқа 5 тапсырма)	A,A,B,B, C	1/5	5
Тестінің бір нұсқасында тапсырмалар саны						**70**

5. Тапсырма мазмұнының сипаттамасы:

Адамның өміріндегі құқық: Құқық және негізгі құқық негіздері түсінігі, құқықтық қатынастар, құқық бұзушылық және заңдық жауапкершілік, Конституция - Қазақстан Республикасының негізгі заңы, мемлекеттік биліктің конституциялық органдары, Қазақстандық құқықтың базалық саласының негізгі түсініктері, әкімшілік құқығының негізгі түсінігі, еңбек құқығының негізгі түсініктері, қылмыстық құқықтың негізгі түсініктері.

Қоғамдық қатынасты құқықтық реттеу: адам мен азаматтың құқығы және міндеттері; адам құқықтары және оны қорғау; жеке құқықтың негізгі салалары; еңбек құқығының негіздері; отбасылық құқық негіздері; экологиялық құқық негіздері; көпшілік құқықтың негізгі салалары; қылмыстық құқықтың негіздері; іс-жүргізу құқығы негіздері.

Заңға кіріспе: Қазақстан Республикасы – құқықтық мемлекет; Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік билік органдары; құқық қорғау органдары; азаматтардың құқықтық мәдениеті, құқықтық тәртіп және заңды жауапкершілік; құқықтық тәртіп, құқықбұзушылық, заңды жауапкершілік.

Экономика туралы негізгі түсініктер: Экономика түсінігі: экономика сөзі мағынасы, экономика анықтамасы, экономикалық ресурстар, экономиканың түрлері: микро және макроэкономика. Экономика жүйелері: басты мәселелер, қажеттіліктер, аралас, нарықтық, әміршіл, дәстүрлі. Ресурстардың шектеулілігі: қажеттілік пирамидасы, тауар, қызмет көрсету, таңдау қажеттілігі, ымыра таңдау шектеулілік проблемасы. Ымыра таңдау: ұтымды әрекет, маршинальдық шекті пайда, маржиналдық шекті шығын, өндірістік мүмкіндігінің қисық сызығы: кесте, қисық сызық, формула бойынша.
Сұраныс және ұсыныс. Сұраныс: сұраныс шамасы, сұраныс шешімі, заңы, қисық сызығы, детерминаттары. Ұсыныс: шамасы, шешімі, заңы, қисық сызығы, технологиялар, салықтар, детерминаты. Сұраныс факторлары: баға, нарық, сатып алушылар табысы, тұтынушылық талғамы мен ілтипат беру. Субституттар, комплементтер, қалыпты тауарлар, төлен тауарлар.
Сұраныс пен ұсыныстың өзара әрекеттесуі: Нарық тепе-теңдігі, тепе-тең баға, сұраныс бағасы, ұсыныс бағысы; Тепе –теңсіз жағдай, тапшылық, артылып келу, артылып қалу көлемі. Нарықтық тепе-теңдік өзгеру, бағаның реттеуші атқарымы бағаның теңестіруші атқарымы, бағадан тыс факторлар.
Экономикадағы тұтынушы: Қажеттіліктер, тұтынушылар, табыс көздері, байлық. Бюджет, күрделі пайыз шығындар, өтімділік. Тұтыну кредиті, кредит құны кредит беру шарттары, несие. Жинақ ақша, қамсыздандыру, тұтынушылар құқын қорғау, жарнама.
Өндіріс. Бәсеке. Кәсіпкер, кәсіпкерлік, кәсіпорын өндіріс. Бизнесті ұйымдастыру, жеке кәсіпорын, серіктестер, акционерлік қоғамдар, акция. Бәсеке, нарықтың құрылымдар типтері: кедергілер, монополия. Фирманың шығындары, тиімділіктің келу заңы, шығын түрлері, айнымалы және тұрақты шығын.
Қазақстан Республикасының еңбек нарығы: Еңбек ресурстары: еңбек, еңбекті кемсіту. Жалақы: төменгі күнкөріс мөлшері, жалақы мөлшеріне әсер ететін анрықтан тыс факторлар, индекстеу, төменгі және орташа жалақы. Еңбек нарығындағы сұраныс пен ұсыныс: еңбекке сұраныс шамасы, еңбекті пайдалану тиімділігі, еңбекті қорғау заңы. Жұмыссыздық: жұмыссыздық деңгейі, жұмыссыздық түрлері, жұмыс күші, жұмыссыздық анықтамасы.
Ақша және қаржы институты: Ақша: бартер, ақша атқарымдары, ақша қасиеті. Банк жүйесі: бірінші, екінші деңгейлі банктер, валюта, негізгі атқарымдары. Инфляция: анықтамасы, айырбасты теңестіру, айналым жылдамдығы. Қаржының қызметтері: есеп, сейфтер, депозит, кредит, карточкалар.
Әлемдік шаруашылық: Әлемдік шаруашылық түсінігі, өндірісті интернационандыру, интеграция, айырбас, жаһандану. Сауда, протенцонизм: халықаралық еңбек бөлінісуі, халықаралық сауда өндірісті орналастыру дүниежүзілік сауда. Әлемдік шаруашылық жүргізу: салыстырмалы артықшылық–мамандандыру, салыстырмалы артықшылық принципі, экономиканың басым шектері. Бәсекелесе алатын экономиканы: престрлер, ұлттық экономика.
6. Тапсырмалар орындалуының орташа уақыты:
Тестінің бір тапсырмасын орындап шығуға белгіленген уақыт - 2 минут.
Тестінің толық орындалу уақыты – 140 минут.
7. Нұсқалар мен тапсырмалар саны:
Тест нұсқаларының баламалылығы:
- тестілердің спецификацияға сай құрылуымен;
- өзара ауыстыруға келетін тапсырмалардың әр түрлі нұсқаларда бір орында келуімен;
- барлық нұсқаларда күрделілік деңгейінің бірдей болып келуімен жүзеге асырылады.
Б ір тестіде - 70 тапсырма.
8. Бағалау.
Аттестация кезінде тестілеудің жиынтық балы есептелінеді.
Бес жауап нұсқасынан бір дұрыс жауап таңдалған тапсырма үшін - 1 балл, дұрыс орындалмаған тапсырмаға 0 балл алады.

Бірнеше жауап нұсқасынан барлық дұрыс жауаптар үшін - 2 балл, -
жіберілген бір қате үшін - 1 балл,
- екі және одан көп қате жауап үшін– 0 балл беріледі.

9. Ұсынылған әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».
2. Экономика негіздері
3. Бизнес-мансап
4. Экономика мен қаржылық сауттылықтың негіздері
5. Біздің әлеміміз
6. Қоғамдық білім негіздері. 11сынып.М. Изотов, М.Сәбит, Ә.Нысанбаев,т.б.- Алматы «Мектеп»,2008.
7. Адам.Қоғам. Кукык.11 сынып, М.Изотов және т.б., 2015,
8. Адам.Қоғам.Құқық.9 класс, Қ. Жүкешев және т.б. 2005,
9. Г.Асанбекова Адам.9сынып, 2013ж.
10. Адам. Қоғам. Құқық. 10 сынып. М.Изотов т.б. Алматы. «Мектеп». 2014
11. Қоғамдық білім негіздері.10сынып, Ә. Нысанбаев, Ғ.Есім, М. Изотов,Қ. Жукешов, Қ. Адамбосынов, А. Құлсариева, Алматы «Мектеп»,2006
12. Есен//Экономикалык теория: 2015.
13. Экономика негіздері: қазіргі әлемдегі Қазақстан, 9-10 сынып, «Достижения молодых» (Т. Ильичева) 2005
14. Қазіргі әлемдегі Қазақстан 9-10 сыныптарға арналған оқулық Алматы 2010.